

DIGI GEN

Professional career guidance for women in management positions in the field of digital competence

MOKYMŲ VADOVO MEDŽIAGA

Įgūdžių tobulinimo programos didaktinė medžiaga

TURINYS

1	Įgūdžių tobulinimo programos koncepcija	2
1.1	Projekto tikslai.....	3
1.2	„DIGIGEN“ tikslinės grupės	3
1.3	Bendrosios įgūdžių tobulinimo programos sąlygos	4
1.4	Įgūdžių tobulinimo programos turinio kūrimas	5
1.4.1	Literatūros apžvalgos rezultatai.....	5
1.4.2	Poreikių analizės rezultatai	6
1.4.3	Nuo poreikių analizės iki įgūdžių tobulinimo	7
2	Temos ir turinys.....	9
3	Įgūdžių tobulinimo programos didaktika.....	12
3.1	Apibrėžimai ir prielaidos.....	12
3.2	Mokymosi tikslai ir rezultatai	13
3.3	Taksonomijos lygis ir žinių kategorijos	14
3.4	Mokymosi metodas.....	15
3.4.1	Kontaktinis mokymas.....	17
3.4.2	Savarankiško mokymosi internetinis kursas.....	18
3.4.3	Išteklių paketai	19
4	Vertinimas ir įvertinimas	21
	Literatūros šaltiniai	22

1 ĮGŪDŽIŲ TOBULINIMO PROGRAMOS KONCEPCIJA

Šioje ataskaitoje pateikiama „Erasmus+“ projekto „DIGIGEN – profesinis moterų, einančių vadovaujamas pareigas, konsultavimas skaitmeninių kompetencijų srityje“ kvalifikacijos kėlimo programos didaktinė medžiaga. Ji apima mokymo programos kūrimo išteklių, įskaitant mokymų vadovo knygą, temų pristatymo skaidres, dalyvių medžiagą savarankiškam mokymuisi, aprašymą.

Kaip projekto rezultatas, sukurta moksliai pagrįsta, akredituojama, praktiškai išbandyta ir pritaikoma įgūdžių tobulinimo programa, skirta žmogiškųjų išteklių specialistams ir karjeros konsultantams. Ji pagrįsta dabartiniais tarptautiniais standartais ir pradinės „DIGIGEN“ poreikių analizės rezultatais (žr. „[Poreikių analizės santrauka](#)“ ir „[Literatūros apžvalgos santrauka](#)“). Mokymo programą sudaro penkios temos, besiskiriančios turiniu, mokymosi stiliais ir taksonomijomis. Nors projekto metu nebuvo numatytas programos akreditavimas/sertifikuojimas, ji sukurta taip, kad ją galėtų lengvai akredituoti / sertifikuoti bet kuri organizacija, norinti naudoti programos medžiagą.

Mokymo programos kūrimo procesas remiasi A. M. Kuhlmann ir W. Sauter (2008) koncepcijos kūrimo ciklu ir yra apibendrintas 1 paveikslėlyje.

1 pav. „DIGIGEN“ etapai ir koncepcijos vystymo ciklas (Kuhlmann & Sauter, 2008).

1.1 Projekto tikslai

Projekto partnerių ilgametė patirtis nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose rodo, kad moterims, einančioms vadovaujamas pareigas, trūksta konsultavimo metodų skaitmeninės kompetencijos srityje. Todėl pagrindinis „DIGIGEN“ tikslas - parengti, išbandyti ir įvertinti įgūdžių tobulinimo programą konsultantams, atsižvelgiant į moterų, einančių vadovaujamas pareigas, poreikius skaitmeninės kompetencijos srityje. Visi projekto partneriai patvirtino tokios kvalifikacijos kėlimo programos poreikį žmogiškųjų išteklių specialistams ir karjeros konsultantams arba kitaip – karjeros orientavimo specialistams. Remiantis karjeros raidos ir konsultavimo teorijomis, į programą integruojami konsultavimo metodai moterims, einančioms vadovaujamas pareigas, siekiant teikti profesionalias konsultacijas. Konsultantai turi gebėti atpažinti netiesioginės tikslinės grupės individualius gyvenimo planus ir asmenybės bruožus, atsižvelgiant į skaitmenines kompetencijas.

Be šio pagrindinio tikslo, netiesioginis papildomas tikslas - pagerinti vadovaujamas pareigas einančių moterų asmeninės karjeros galimybes. Tai bus pasiekta patenkinant labai svarbų profesinio konsultavimo poreikį. Profesinės konsultacijos bus prieinamos projekto partnerių šalyse: Vokietijoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, siekiant padėti vadovaujamas pareigas einančioms moterims plėtoti ir ugdyti kompetencijas, reikalingas norint būti pilnavertiškomis vadovėmis esamoje ir būsimoje darbo rinkos situacijoje.

1.2 „DIGIGEN“ tikslinės grupės

Tiesioginė „DIGIGEN“ tikslinė grupė - žmogiškųjų išteklių specialistai ir karjeros konsultantai (toliau - profesinio orientavimo specialistai). Jie yra susipažinę su standartiniais metodais, kaip padėti kitam asmeniui siekti asmeninės karjeros. Vis dėlto, profesinio orientavimo specialistams gali trūkti specifinių žinių apie paramą moterims (būsimoms) vadovėms ir jų poreikius, susijusius su skaitmenizacija. Todėl ši įgūdžių tobulinimo programa skirta tiesiogiai profesinio orientavimo specialistams.

Netiesioginė „DIGIGEN“ tikslinė grupė, o kartu ir galutinių naudotojų grupė, - moterys (būsimos) vadovės, kurios mato poreikį tobulėti skaitmenizacijos srityje ir kurioms reikia

specialių skaitmeninių įgūdžių. Šios moterys jau užima, netrukus užims arba nori užimti vadovaujamas pareigas.

1.3 Bendrosios įgūdžių tobulinimo programos sąlygos

Įgūdžių tobulinimo programą gali įgyvendinti bet kuri švietimo ar kita organizacija, norinti parengti profesinius orientavimo specialistus, kurie konsultuotų (būsimas) moteris lyderes skaitmeninės kompetencijos klausimais. Todėl projekto „DIGIGEN“ rezultatai (visi skaitmeniniai ištekliai) gali būti naudojami organizacijų, įgyvendinant mokymus.

2 pav. Bendrosios įgūdžių tobulinimo programos sąlygos ir suinteresuotosios šalys.

Tačiau kai kurie profesinio orientavimo specialistai gali nežinoti jokios parankios organizacijos, siūlančios įgūdžių tobulinimo programą. Šie profesinio orientavimo specialistai gali patys naudoti „DIGIGEN“ išteklius, skirtus (būsimoms) vadovėms konsultuoti. Galiausiai, moterys lyderės pačios gali naudotis „DIGIGEN“ ištekliais, jeigu yra konsultacijų poreikis ir šalia nėra profesinio orientavimo specialisto. 2 paveikslėlyje parodyta šių trijų perspektyvų sąveika.

Atsižvelgiant į šias perspektyvas, įgūdžių tobulinimo programa skirta:

1. **Mokymus įgyvendinančiai organizacijai** (su mokymų vadovo ištekliais ir medžiaga, skirta gyviems mokymams),
2. **Profesinio orientavimo specialistams** (su galimybe RINKTIS tiesioginius mokymus ARBA savarankišką nuotolinį kursą)

3. **Moterims lyderėms** (su galimybe RINKTIS konsultacijas ARBA savarankišką nuotolinį kursą su pasirinktu turiniu).

Daugiau informacijos apie tai rasite šio dokumento 3 skyriuje.

1.4 Įgūdžių tobulinimo programos turinio kūrimas

Moterų apskritai ir moterų, užimančių vadovaujamas pareigas, padėties darbo rinkoje gerinimas – svarbi tema politikoje, moksle ir kasdieniame gyvenime. Rašomi politiniai straipsniai, vykdomi moksliniai tyrimai, kurie nagrinėja galimybes ir iššūkius, su kuriais susiduria vadovaujamas pareigas einančios moterys. Be to, pačios vadovės ir profesinio orientavimo specialistai puikiai supranta savo poreikius ir jiems keliamus reikalavimus.

Todėl pirmajame „DIGIGEN“ etape (žr. 1 pav.) buvo parengta poreikių analizė, pagrįsta (1) literatūros apžvalga, (2) pusiau struktūruotais interviu su profesinio orientavimo specialistais ir (3) pusiau struktūruotais klausimynais apklausiant moteris vadoves. Šių rezultatų derinys suteikė vertingų žinių apie profesinio orientavimo specialistų ir (būsimų) moterų vadovių poreikius.

1.4.1 Literatūros apžvalgos rezultatai

Trys apibendrinančios literatūros apžvalgos, atliktos Vengrijoje, Vokietijoje ir Nyderlanduose, surinko tarpvalstybinius duomenis apie vadovaujamas pareigas einančių moterų konsultavimo metodus, susijusius su skaitmenizacija. Duomenys buvo renkami šiais aspektais: vadovavimo pokyčiai dėl skaitmenizacijos, moterų lyderystės skatinimo įstatymai / programos, skaitmeninės kompetencijos vadovams, kvalifikacijos kėlimo priemonės, skirtos skaitmeniniams įgūdžiams įgyti, ir moterų, užimančių vadovaujamas pareigas, konsultavimo metodai skaitmenizacijos srityje. Daugiau informacijos rasite „DIGIGEN“ ataskaitoje „[Literatūros apžvalga](#)“.

Apibendrinti rezultatai:

- **Lyderystės pokyčiai dėl skaitmenizacijos.** Skaitmenizacija lemia pokyčius vadyboje. Moterims būdingos kompetencijos ir naujos lyderystės formos gali atverti daugiau galimybių moterims vadovauti.

- *Įstatymai / programos, skatinančios moterų lyderystę.* Yra įstatymų ir programų, skirtų moterų lyderystei remti, tačiau vadovavimo atotrūkis vis dar išlieka.
- *Vadovų skaitmeninės kompetencijos.* Daug skirtingų koncepcijų skirsto skaitmenines kompetencijas, pvz. konkrečioms įrankiams naudoti reikalingi įgūdžiai, kontekstinės bei pagrindinės kompetencijos.
- *Kvalifikacijos kėlimo priemonės skaitmeniniams įgūdžiams įgyti.* Yra priemonių, skirtų skaitmeniniams įgūdžiams įgyti, tačiau jos nėra skirtos konkrečiai lyčiai ir ne visada orientuotos į kompetencijas.
- *Skaitmeninių moterų lyderių konsultavimo metodai.* Autorių žiniomis, nėra jokių konkrečių konsultavimo metodų, kurie apimtų aukščiau minėtus aspektus.

Skirtumų tarp Vokietijos, Vengrijos ir Nyderlandų nerasta.

1.4.2 Poreikių analizės rezultatai

Klausimynų ir interviu rezultatai leido susipažinti su profesinio orientavimo specialistų ir moterų vadovių mintimis bei poreikiais. Iš viso pusiau struktūruotame interviu atsakymus pateikė 51 profesinio orientavimo specialistas, o pusiau struktūruotą klausimyną užpildė 104 vadovės. Daugiau informacijos rasite „DIGIGEN“ ataskaitoje „[Poreikių analizė](#)“.

Suskirstyti pagal pagrindinius „DIGIGEN“ projekto aspektus, rezultatai yra tokie:

SKAITMENINĖ LYDERYSTĖ. Yra suvokiama, kokius pokyčius įtakoja skaitmenizacija (*abi grupės*). Todėl *vadovės* daugiausia dėmesio skiria skaitmeninėms priemonėms, o *profesinio orientavimo specialistai* - įgūdžiams.

MOTERŲ LYDERYSTĖ. Dauguma dalyvių žino apie įstatymus, palaikančius moterų lyderystę ir jų karjerą atitinkamose šalyse (*abi grupės*). Tačiau informuotumas apie konkrečias paramos programas yra menkas. Jei tokios programos ir buvo paminėtos, jos dažniausiai vietinės arba susijusios su konkrečia įmone (*abi grupės*). *Profesinio orientavimo specialistai* nemato skirtumų tarp vyrų ir moterų, tačiau pastebi, kad šiuo klausimu yra išankstinių nusistatymų. *Moterys vadovės* įžvelgia lyties skirtumų tuo aspektu, kad moterys daugiau dėmesio skiria bendravimui ir paaiškinimui, o vyrai vadovai atviresni skaitmeniniams sprendimams ir technikoms.

KONSULTAVIMO METODAS. Dalyviai pageidauja individualaus, **konkrečiam įrankiui pritaikyto ir praktinio konsultavimo metodo** (*abi grupės*). Be to, *moterys vadovės* pirmenybę teikia mentorystei tarp moterų, o *profesinio orientavimo specialistai* savo konsultacijose įžvelgia didelį pozityviosios psichologijos metodų naudojimo potencialą.

1.4.3 Nuo poreikių analizės iki įgūdžių tobulinimo

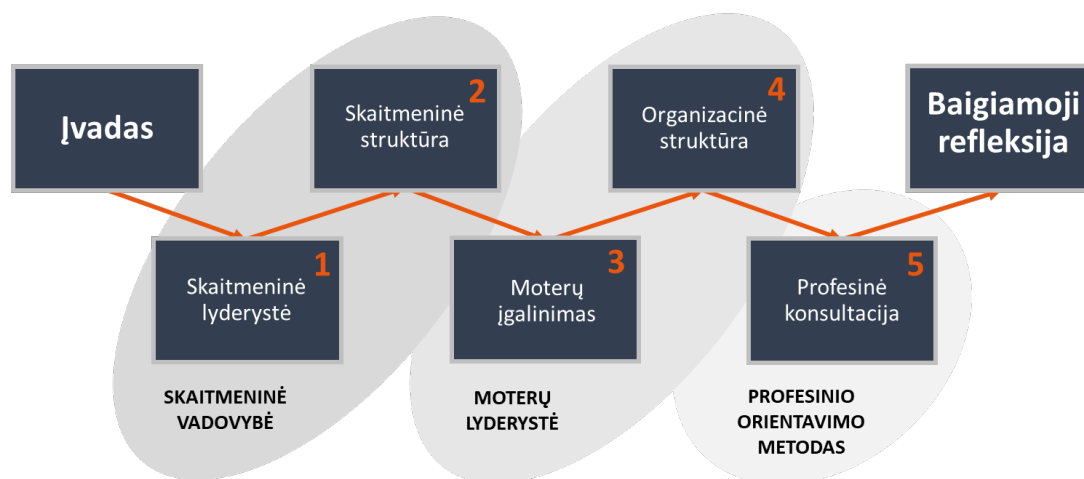
Apjungus literatūros apžvalgą ir duomenų analizės rezultatus, susidaro aiškus įgūdžių tobulinimo programos vaizdas. Žemiau pateiktoje lentelėje (plg. 1 lentelę) parodyta, kaip poreikių analizės klausimynai, interviu ir teorinio pagrindo literatūros apžvalgos rezultatai integruojami į „DIGIGEN“ įgūdžių tobulinimo programos temas ir turinį.

	LITERATŪROS APŽVALGA	POREIKIŲ ANALIZĖ	ĮGŪDŽIŲ TOBULINIMO PROGRAMOS TEMOS
/	/	- menkas informuotumas apie moterų vadovavimą ir skaitmenizacijos integravimą	Įvadas <i>Kvalifikacijos kėlimo programos turinio apžvalga ir „problemos“ svarbos akcentavimas</i>
Skaitmeninė Lyderystė	- moterims būdingos kompetencijos - naujos vadovavimo formos - keletas į kompetenciją orientuotų metodų	- mažas žinių lygis apie vadovų skaitmenines kompetencijas (išskyrus skaitmeninių įrankių valdymą)	1 Vadovės, turinčios skaitmeninių kompetencijų <i>Žinios apie skaitmenizacijos galimybes, būtinas kompetencijas ir vadovavimo stilius</i>
	- skaitmeninėje aplinkoje reikalingos konkrečių įrankių kompetencijos	- noras sužinoti apie skaitmeninius įrankius ir jaustis labiau užtikrintai	2 Vadovės moterų skaitmeninėje aplinkoje <i>Žinoti, kaip naudotis skaitmeniniais įrankiais ir kaip konsultuoti moteris vadoves šiuo klausimu</i>
Moterų Lyderystė	- nuolatinis vadovavimo atotrūkis - moterų savęs stereotipizavimas	- moterų vadovių savęs nuvertinimas pritaikant prie skaitmeninių pokyčių	3 Moterų karjeros plėtra ir įgalinimas <i>Palaikyti moterų savivoką ir mokymąsi metodų, skatinančių moterų karjeros plėtrą</i>
	- nuolatinis vadovavimo atotrūkis	- daugiausia vietinės / konkrečios įmonės palaikymo programos	4 Organizacinė sistema <i>Poveikis organizacijoms remiant moterų lyderystę; strategijos, padedančios organizacijai</i>
Konsultavimas Metodas	- nėra konkrečių konsultavimo metodų, susijusių su „DIGIGEN“ temomis	- nėra žinių apie konkrečius konsultavimo metodus, bet turima idėjų - reikia patarimų, kaip praktiškai įgyvendinti „DIGIGEN“ programą	5 Profesinis konsultavimas (moksliniai ir praktiniai metodai) <i>Įvadas į konsultavimą kaip mokslą ir problemų sprendimų grįstą mokymąsi; praktinis profesinio konsultavimo, koučingo ir mentorystės taikymas bei integracija</i>
	/	/	Baigiamoji refleksija <i>Pasirinktų profesinio orientavimo konsultanto konteksto aspektų ir kvalifikacijos kėlimo programos turinio apibendrinimas bei apmąstymas.</i>

1 lentelė. Literatūros apžvalgos, poreikių analizės ir kvalifikacijos kėlimo programos temų ryšys.
Daugiau informacijos apie turinį rasite 2 skyriuje.

2 TEMOS IR TURINYS

„DIGIGEN“ įgūdžių tobulinimo programa - tai *modulis arba seminaras*, sudarytas iš papildomų *temų* su konkrečiu mokymosi *turiniu*. Bendras modulio / seminaro tikslas - suteikti jo dalyviams (profesinio orientavimo specialistams) galimybę parengti savo konsultavimo metodą (atsižvelgiant į jų profesinę padėtį), įtraukiant naujausius mokslo atradimus konsultavimo ir skaitmeninės moterų lyderystės srityje. Todėl kvalifikacijos kėlimo programa apima tris pagrindinius „DIGIGEN“ aspektus: skaitmeninę lyderystę, moterų lyderystę ir konsultavimo metodą, bei šiuo atžvilgiu, kompetencijos profilio tyrime surinktą turinį (žr. 1 lentelę).

3 pav. Įgūdžių tobulinimo programos temų apžvalga.

Šiame skyriuje apžvelgiamas kiekvienos įgūdžių tobulinimo programos temos turinys. Dar išsamesnę informaciją apie kiekvienos temos turinį, metodus ir medžiagą rasite „DIGIGEN“ [„Mokymų vadovo medžiaga – struktūrinis žinynas“](#).

Penkios skirtingos temos, taip pat įvadas ir baigiamoji refleksija (žr. 3 pav.).

Įvadas supažindina su visa įgūdžių tobulinimo programa, suteikia įžvalgų apie kiekvienos temos turinį ir pabrėžia moterų vadovių konsultavimo svarbą skaitmeninės kompetencijos klausimais. Dalyviai turi būti motyvuojami įsitraukti į temą ir apžvelgti naujausias moterų skaitmeninės lyderystės raidos tendencijas.

Po įvado, sekančios dvi temos teikia žinias apie skaitmeninės lyderystės sistemą, daugiausia dėmesio skiriant moterims lyderėms, turinčioms skaitmeninių kompetencijų, ir moterims lyderėms skaitmeninėje aplinkoje.

Temoje **„Vadovės, turinčios skaitmeninių kompetencijų“ (1)** išsamiai nagrinėjami lyderystei reikalingi įgūdžiai. Tiksliau tariant, greta skaitmeninės lyderystės įgūdžių, daugiau dėmesio skiriama naujų verslų vadovavimo įgūdžiams. Šiuo atžvilgiu naujos lyderystės formos / stiliai taip pat yra šios temos dalis.

Tema **„Skaitmeninė organizacija“ (2)** skirta aptarti pokyčius, kuriuos organizacijoms sukelia skaitmenizacija. Čia profesinio orientavimo specialistai mokomi, kaip konsultuoti vadoves skaitmeninių valdymo priemonių ir specifinių priemonių įgūdžių klausimais.

Sekančios dvi temos skirtos mokymuisi, kaip įgalinti moteris tokioje skaitmenizuotoje aplinkoje. Temose sutelkiamas dėmesys į moterų karjeros vystymą ir įgalinimą bei organizacinę plėtrą ir paramą.

Temoje **„Moterų karjeros vystymas ir įgalinimas“ (3)** išsamiau nagrinėjami nesąmoningi šališkumai ir stereotipai, įgalinimo metodai ir moterų padėtis organizacijų valdyme.

Tema **„Organizacinė sistema“ (4)** apima moterų lyderių organizacinę aplinką ir moterų įgalinimo poveikį įmonės elgesiui. Pokyčių valdymo teorijos, tokios kaip J. Kotter modelis, leidžia įžvelgti galimas organizacines reakcijas ir išankstinius nusistatymus moterų įgalinimo atžvilgiu. Atsižvelgiant į tai, kad žmogiškųjų išteklių specialistai yra profesinio orientavimo specialistai, šioje temoje taip pat skiriama dėmesio žmogiškųjų išteklių specialisto vaidmeniui, padedančiam kurti karjeros galimybes.

Paskutinė tema **„Profesionalus konsultavimas“ (5)** supažindina su moksliniais ir praktiniais karjeros konsultavimo metodais. Be to, išsamiau nagrinėjami žmogiškųjų išteklių ir profesinio orientavimo specialisto praktiniai įgūdžiai konsultavimo aplinkoje. Dalyviai aktyviai nagrinėja konkrečius realius atvejus, siekdami rasti problemų sprendimų grįstus būdus konsultuojant vadoves skaitmenizacijos srityje.

Galiausiai, **„Baigiamoji refleksija“** apibendrina visą įgūdžių tobulinimo programą ir suteikia dalyviams galimybę integruoti įgytas žinias į savo konsultavimo metodiką, orientuotą į

vadovių konsultavimą skaitmeninės kompetencijos klausimais. Šioje temoje taip pat pateikiama informacija apie profesinio orientavimo specialisto kontekstą.

3 ĮGŪDŽIŲ TOBULINIMO PROGRAMOS DIDAKTIKA

„DIGIGEN“ temos yra įtrauktos į akredituojamų didaktinių metodų sistemą, siekiant užtikrinti geriausias mokymosi rezultatus profesinio orientavimo specialistams, dalyvaujantiems įgūdžių tobulinimo programoje. Todėl buvo apibrėžti mokymosi tikslai ir mokymosi rezultatai, įdiegtos žinių ir mokymosi taksonomijos, parengti mokymosi metodai (su sąveikos ir bendravimo formomis ir mokymosi sąlygomis).

3.1 Apibrėžimai ir prielaidos

„DIGIGEN“ tikslas - sukurti **akredituojamą, praktiškai išbandytą ir pritaikomą** kvalifikacijos kėlimo programą, kurioje profesinio orientavimo specialistai mokytųsi pagal nacionalinius ir tarptautinius standartus.

Vienas iš būdų užtikrinti aukštus standartus mokymosi koncepcijai - tai **akreditacija** arba, atskiro seminaro atveju, sertifikavimas (FIBAA, 2022). Tokia mokymosi koncepcija gali būti sertifikuota įvairiais lygmenimis. Vokietijos universitetinio tęstinio ir nuotolinio mokymo asociacija (DGWF) laipsnius skirsto į magistrantūros programas, bakalauro programas, sertifikavimo programas, studijų programų modulius ar atskirus seminarus. Priklausomai nuo įgyvendinančios organizacijos poreikių, „DIGIGEN“ įgūdžių tobulinimo programa gali būti atskiras seminaras arba studijų programos modulis. Šis seminarą / modulį sudaro 125 valandų darbo krūvis, t. y. 5 kreditai ETCS sistemoje.

Pagal Europos kvalifikacijų sandarą (EKS) ši įgūdžių tobulinimo programa atitinka 7 EKS lygį. Vadovaujantis šio lygio standartais, dalyviai įgis šias žinias, įgūdžius ir atsakomybes (Europa, 2022):

- **Žinios:** itin specializuotos žinios, kurių dalis yra pažangiausiame lygmenyje darbo ar studijų srityje, apimančios originalaus mąstymo pagrindus, mokslinius tyrimus bei kritinį požiūrį į žinių problemas konkrečioje srityje ir tarpdisciplininėje sąsajoje.
- **Įgūdžiai:** specializuoti problemų sprendimo įgūdžiai, reikalingi moksliniams tyrimams ir / arba inovacijoms, siekiant kurti naujas žinias ir procedūras bei integruoti įvairių sričių žinias.

- **Atsakomybė ir savarankiškumas:** valdyti ir transformuoti sudėtingas, nenuspėjamas ir naujų strateginių metodų reikalaujančias darbo ar studijų aplinkas; prisiimti atsakomybę už profesinių žinių ir praktikos plėtojimą ir / arba už komandų strateginių rezultatų įvertinimą.

Siekiant užtikrinti akreditaciją / sertifikavimą, rengiant kvalifikacijos kėlimo programą buvo atsižvelgta į šiuos kriterijus (ESG, 2015):

- **Strategija ir tikslai:** logiški ir aiškūs programos tikslai; kūrimas įtraukiant besimokančiojo nuomonę (žr. 1.4.2 skyrių); orientuoti mokymosi tikslai ir rezultatai (žr. 3.2 skyrių).
- **Programos sandara:** nuosekli ir aiški mokymo programos struktūra (žr. 2 skyrių); logiškos ir aiškios temos / turinys (žr. 2 skyrių); į besimokančius asmenis orientuotas mokymasis taikant įvairius dėstymo ir pedagoginius metodus (žr. 3.4 skyrių).
- **Ištekliai:** dėstytojų skaičius ir kvalifikacija; galimybė naudotis įvairiomis mokymosi priemonėmis (žr. 3.4.3 skyrių).
- **Kokybės užtikrinimas ir vertinimas:** sistemingas visos programos kokybės užtikrinimo integravimas; sistemingas kokybės gerinimas (žr. 4 skyrių).

Programa buvo **praktiškai išbandyta**, siekiant užtikrinti „DIGIGEN“ įgūdžių tobulinimo programos kokybę ir įsitikinti, kad ji atitinka profesinio orientavimo specialistų poreikius. Praktinis išbandymas - tai „kokybės užtikrinimo ir vertinimo“ (žr. aukščiau) ir buvo/bus vykdomas naudojant metodus, išsamiai aprašytus šios ataskaitos 4 skyriuje.

Galiausiai, „DIGIGEN“ įgūdžių tobulinimo programa gali būti **pritaikoma** prie konkrečių skirtingų įgyvendinančių organizacijų poreikių. Pavyzdžiui, galima apibrėžti naują tikslinę grupę (pvz., vadoves moteris) ir mokyti jas pasirinktų temų. Išsamesnę informaciją apie pritaikomumą rasite šio dokumento 3.4 skyriuje.

3.2 Mokymosi tikslai ir rezultatai

Mokymosi tikslai paprastai apibūdina tai, ko pedagogas siekia mokyti. Tuo tarpu *mokymosi rezultatai* apibūdina tai, ką besimokantysis gebės padaryti (išmoks) įgijęs mokymosi patirtį. Mokymosi rezultatai kuriami taip, kad būtų orientuoti į besimokančius, išmatuojami,

suprantami ir pasiekiami. Formuluojant tikslus ir rezultatus buvo atsižvelgta į taksonomijos lygius (žr. 3.3 skyrių).

„DIGIGEN“ įgūdžių tobulinimo programos atveju mokymosi tikslai apibrėžiami visai kvalifikacijos kėlimo programai, o ne kiekvienai temai atskirai. Mokymosi tikslų ir rezultatų formuluotes rasite „DIGIGEN“ [„Mokymų vadovo medžiagoje – Struktūriniame žinyne“](#).

3.3 Taksonomijos lygis ir žinių kategorijos

Taksonomijos lygiai apibrėžia pažinimo lygį, kuriame apdorojamas turinys. „DIGIGEN“ įgūdžių tobulinimo programai pakankama naudoti supaprastintą J.E. Miller (1990) keturių taksonomijos lygių sistemą, nes ji suteikia praktiškesnį orientavimąsi ir geriau atitinka profesinį ugdymą bei „profesinį karjeros konsultavimą“ (Cedefop, 2009). Reikėtų pabrėžti, kad perėjimas tarp taksonomijos lygių yra sklandus, bet ne visada aiškiai apibrėžtas.

Taksonomijos lygiai didėjančia tvarka yra (J. E. Miller, 1990; A. Banka ir B. J. Ertelt 2005):

- 1 Žinoti (teorinių žinių įgijimas)**
Gebėjimas atkurti teorines žinias
- 2 Žinoti, kaip (teorinių žinių suvokimas)**
Gebėjimas paaiškinti, kaip veikia teorijos
- 3 Parodyti, kaip (teorinių žinių perteikimas)**
Gebėjimas panaudoti teoriją naujame kontekste ir daryti įtaką tikrovei
- 4 Daryti (problemų sprendimas)**
Gebėjimas taikyti teorines žinias kaip intervencijos įgūdžius profesiniam orientavimui

Kuo aukštesnis reikalavimų lygis, tuo daugiau laiko reikia žinioms ir praktinei patirčiai įgyti. Nepaisant to, būtina įtraukti įvairius taksonomijos lygius, kad būtų išlaikytas dalyvio dėmesys ir pagerintas naujų žinių įgijimo procesas. Todėl rengiant įgūdžių tobulinimo programą, nustatant kiekvienos temos apimtį ir taksonomiją, buvo atsižvelgta į išankstines dalyvių žinias ir bendrą laiko valdymą.

Pirmasis taksonomijos lygis „Žinoti“ yra susijęs su esminių, tam tikro dalyko, žinių įgijimu. D. Krathwohl (2002, p. 214) apibūdina keturias skirtingas žinių kategorijas, kurios padeda klasifikuoti kiekvieno modulio turinį:

1 Faktinės žinios

apima „terminologijos ir specifinių detalių bei elementų išmanymą“

2 Konceptinės žinios

apima „žinias apie klasifikaciją, kategorijas, principus, teorijas ir struktūras“

3 Procedūrinės žinios

apibūdina „konkreto dalyko įgūdžių, metodų ir kriterijų, kuriais remiantis nustatoma tinkama procedūra, žinias“

4 Metakognityvinės žinios

tai „strateginės, taip pat savęs pažinimo žinios bei kognityvinių užduočių išmanymas“

2 lentelėje pateikiama temų, žinių kategorijų ir taksonomijos lygių sąsajų apžvalga.

ĮGŪDŽIŲ TOBULINIMO PROGRAMOS TEMOS	ŽK	TL
Įvadas	Faktinės žinios	Žinoti, kaip
1 Vadovės, turinčios skaitmeninių kompetencijų	Faktinės žinios; Konceptinės žinios	Žinoti; Žinoti, kaip
2 Vadovės moterys skaitmeninėje aplinkoje	Konceptinės žinios; Metakognityvinės žinios	Žinoti
3 Moterų karjeros plėtra ir įgalinimas	Konceptinės žinios	Žinoti
4 Organizacinė sistema	Procedūrinės žinios; Metakognityvinės žinios	Žinoti; Parodyti, kaip
5 Profesinis konsultavimas	Konceptinės žinios; Procedūrinės žinios; Metakognityvinės žinios	Žinoti, kaip; Daryti
Baigiamoji refleksija	Faktinės žinios; Metakognityvinės žinios	Žinoti

2 lentelė: temų, žinių kategorijų (ŽK) ir taksonomijos lygių (TL) sąsajos.

3.4 Mokymosi metodas

Mokymo ir mokymosi formos tinkamumas priklauso ne tik nuo taksonomijos lygio, bet ir nuo besimokančiųjų vidinių mokymosi sąlygų: turimų žinių, motyvacijos / susidomėjimo, mokymosi gebėjimų ir mokymosi stiliaus (įskaitant žiniasklaidos įpročius). Vykdamas „DIGIGEN“ kvalifikacijos kėlimo programą ypatingą dėmesį reikia skirti šių vidinių mokymosi sąlygų heterogeniškumui, atsižvelgiant į numatomus aukštus tiesioginės tikslinės grupės - patyrusių

profesinio orientavimo specialistų - reikalavimus. Šie reikalavimai sudaro mokymosi aplinkos (išorinių mokymosi sąlygų) kūrimo pagrindą.

Programoje derinamas tiesioginis mokymas, savarankiški mokymosi etapai ir savarankiškas internetinis kursas. Šveicarijoje atliktas empirinis tyrimas apie nuotolinį mokymąsi aukštojo mokslo srityje suteikia tam tikrų įžvalgų (Carcault ir kt. 2019). Studentams buvo pasiūlytos trys alternatyvios mokymosi formos: dalyvavimas paskaitose, savarankiškas mokymasis ir transliacija internetu.

Rezultatai atspindi aiškius pageidavimus:

- (1) „studentai transliacijos paslauga naudojami gana retai, tik apie 10% jiems prieinamo laiko“;
- (2) „siūloma paslauga turi nedidelį poveikį lankomumui paskaitose - apie 8 iš 100 studentų nedalyvauja paskaitose“;
- (3) „dalyvavimas paskaitose per tiesioginę transliaciją turi teigiamą poveikį egzaminų rezultatams aukštųjų gebėjimų studentams ir neigiamą poveikį žemųjų gebėjimų studentams.“

Todėl „DIGIGEN“ kvalifikacijos kėlimo programa yra tiesioginiai (gyvi) mokymai su papildoma galimybe savarankiškai mokytis internetiniuose kursuose (angl. self-directed online course, SDC):

- **Kontaktinis mokymas:** savarankiška, gyvai vykdoma įgūdžių tobulinimo programa, kurią gali įgyvendinti bet kuri švietimo ar kita institucija savo kursų programoje, kaip aprašyta šiame dokumente.
- **Savarankiško mokymosi internetinis kursas:** papildoma internetinio mokymosi platforma, teikianti turinį (1) įgyvendinančioms organizacijoms ir jų mokymų vadovams, (2a) profesinio orientavimo specialistams, dalyvavusiems gyvuose mokymuose, kurie domisi papildomais išteklių, (2b) profesinio orientavimo specialistams, kurie nedalyvavo gyvuose mokymuose, bet domisi šia tema, (3) moterims vadovėms/ lyderėms, kurios domisi šia tema, ir (4) visiems, kurie domisi šia tema.

3.4.1 Kontaktinis mokymas

Mokymosi aplinka tiesioginio (gyvo) mokymo formatu yra ypač tinkama, kai reikia pasiekti elgesio kompetencijas pagal 3 taksonomijos lygį - *Teorinių žinių perteikimas* ir 4 lygį - *Problemų sprendimas*. Čia svarbų vaidmenį atlieka socialinis mokymasis (A. Bandura), jei įmanoma, dinamiškoje grupės aplinkoje (J. Handke ir A. M. Schäfer, 2012).

Tiesioginio (gyvo) mokymo metu galima išskirti šiuos mokymo ir mokymosi formatus:

- **Aiškinamojo mokymo metodas:** šis mokymo metodas vyrauja aukštosiose mokyklose, ypač paskaitose, kuriose siekiama suteikti dalyviams gerai struktūruotą, išsamią ir savarankiškai suprantamą mokslo srities apžvalgą per palyginti ribotą laiką.
- **Paaiškinamojo-plėtojamojo mokymo metodas:** tai į dėstytoją orientuotas metodas, nes dėstytojas yra pagrindinis mokymosi procesų organizatorius, tačiau dalyvis turėtų aktyviai sekti ir kritiškai vertinti mokymosi turinį.
- **Aktyvūs mokymo modeliai:** šie metodai aktyviai įtraukia dalyvius; keletas pavyzdžių: *su klausimais susijęs (sokratinis) dėstymo metodas*, *atradimų mokymosi metodas* ir „Nexus“ tyrimo - mokymo metodas pagal K. Healy (2005).
- **Problemų sprendimu grįstas mokymasis** yra labai svarbus mokant į sprendimus orientuotų įgūdžių ir yra įtrauktas į 5 temą – *profesionalus konsultavimas*. Dalyviai patys kuria konsultavimo problemos sprendimus, atsižvelgdami į konkretų profesinį kontekstą. PM metodas paaiškintas „[Mokymų vadovo medžiagoje – struktūriniame žinyne](#)“.

Vadovaujantis šiuo požiūriu, „DIGIGEN“ kontaktiniuose mokymuose daugiausia dėmesio skiriama ne tik karjeros vystymo ir skaitmenizacijos teoriniam pagrindui, bet ir praktiniam pateiktų žinių pritaikymui konsultavimo situacijoje.

Naujų žinių įsisavinimas ir jų susiejimas su turimomis žiniomis vyksta per tinklus, o tai reiškia, kad daugelį žinių paveldi ir generuoja ne vienas asmuo, bet jomis keičiasi (Kuhlmann ir Sauter, 2008, p. 131). Todėl bendrų diskusijų ir sąveikos skatinimas tarp dalyvaujančių profesinio orientavimo specialistų bendroje tiesioginėje aplinkoje yra intensyviai integruotas į kvalifikacijos kėlimo programos struktūrą. Daugiau informacijos rasite mokymų vadovo

medžiagoje „[Mokymų vadovo medžiagoje – struktūriniame žinyne](#)“ ir „[MOKYTOJO MĖDŽIAGA: Nuoseklios instrukcijos mokymui](#)“.

3.4.2 Savarankiško mokymosi internetinis kursas

Savarankiško mokymo internetiniai kursai (SMIK) - nuotolinio mokymosi forma, kai suinteresuotosios šalys gali savarankiškai susipažinti su „DIGIGEN“ projekto temomis. SMIK yra laisvai prieinama platforma projekto svetainėje (digi-gen.eu), kurioje pateikiami įgūdžių tobulinimo programos ištekliai (žr. 3.4.3 skyrių). Jis nėra sukurtas kaip visiškai savarankiškas kontaktinių mokymų priedas, o veikia kaip nepriklausomas šaltinis, leidžiantis gilinti kontaktinių mokymų metu įgytas žinias arba apžvelgti skaitmeninį moterų vadovimą.

Nuotolinis mokymas pagrindines didaktines funkcijas iš dėstytojų perkelia į neasmeninio pobūdžio žiniasklaidą. Viena vertus, tai sukuria autonomiją, nes mokymasis tampa nepriklausomas nuo klasės patalpų ir tvarkaraščių; besimokantieji gali valdyti savo mokymosi laiką, mokymosi stilių ir kontroliuoti savo mokymąsi pagal individualius pageidavimus. Kita vertus, mokymosi procesą skatina, kontroliuoja ir palaiko neasmeninio pobūdžio žiniasklaidos priemonės, pavyzdžiui, mokymosi instrukcijos, medžiagų rinkiniai ir korespondencijos laiškais. Šios žiniasklaidos priemonės turi užtikrinti besimokančiojo įsitraukimą taip pat, kaip ir kontaktinis mokymasis.

Siekiant sudominti besimokančiuosius, atsižvelgiama į jų vidines mokymosi sąlygas, o išorinės mokymosi sąlygos sudaromos taip:

- **Įvadas.** Vadovaujantis kontaktinio mokymo struktūra, įvadas suaktyvina jau turimas žinias, pristato mokymosi tikslus ir motyvuoja mokytis.
- **Mokymo elementai.** (Projektavimo -) elementai, vedantys per SMIK ir formuojantys mokymosi procesą. Tai apima ir pavyzdžius bei papildomus išteklius.
- **Santraukos.** Elementai, kurie įtvirtina žinias ir kuria kompetenciją.
- **Užduotys su sprendimais.** Savikontrolės galimybė ir elementai.

SMIK sukurtas naudojant turinio valdymo sistemą WordPress, įskiepį svetainės daugiakalbiškumui palaikyti, įskiepį apklausų formų kūrimui bei administravimui, mokymų turinys sukurtas

naudojant Microsoft Office programas: PowerPoint, Word ir kt. Mokymų turinys pateiktas šiais formatais: PDF, DOCX, PPTX.

Besimokantieji gali spustelėti kontaktinių mokymų pristatymo skaidres, atsisiųsti išteklių paketus, rasti nedidelius savikontrolės testus savo žinioms patikrinti, pateikti užklausas.

3.4.3 Išteklių paketai

Kaip jau minėta šiame skyriuje, kontaktinius mokymus gali įgyvendinti ir vykdyti bet kuri suinteresuota organizacija, o SMIK platformoje bet kuris suinteresuotas asmuo gali savarankiškai susipažinti su „DIGIGEN“ temomis. Šiame kontekste SMIK tarnauja ne tik kaip papildoma nuotolinio mokymosi platforma, bet ir visoms suinteresuotosioms šalims teikia pritaikytus išteklių paketus:

- **Igyvendinanti organizacija:** kontaktinio mokymo instrukcijos ([Mokymų vadovo medžiaga – išsamios instrukcijos](#)); išsamus „DIGIGEN“ [temų aprašymas su literatūros ir išteklių nuorodomis](#) ([Mokymų vadovo medžiaga – struktūrinis vadovas](#)); dalyvio medžiaga savarankiškam skaitymui; kokybės vertinimo forma, temų pristatymai pptx formatu:
 - *Ilgūdžių tobulinimo programa: įvadas*
 - *Moterys vadovės ir skaitmeninės kompetencijos*
 - *Moterys vadovės skaitmeniniame kontekste*
 - *Motery karjeros plėtra ir įgalinimas*
 - *Organizacinis vystymasis ir parama*
 - *Profesionalus konsultavimas*
 - *Profesionalus konsultavimas: problemų sprendimu grįstas mokymasis*
 - *Baigiamoji refleksija*

- **Profesinio orientavimo specialistai:** pristatymų turinys (gali būti parsisiunčiamas PDF formatu); teorijos ir turinio santrauka dalyviams su literatūros ir išteklių nuorodomis (kiekvienos temos medžiagoje); savikontrolės skyriai.
- **Moterys lyderės:** atitinkamų pristatymų turinys, išskyrus konsultavimo įgūdžių temas (gali būti parsisiunčiamas PDF formatu); dalyvio medžiaga (1, 2 ir 3 temų medžiaga).

4 VERTINIMAS IR ĮVERTINIMAS

Kas buvo padaryta:

Rengiant „DIGIGEN“ įgūdžių tobulinimo programą buvo imtasi kelių kokybės užtikrinimo priemonių. Šiame skyriuje aprašomas kvalifikacijos kėlimo programos sėkmės vertinimas, ypač atsižvelgiant į dalyvių mokymosi pažangą.

Pirmiausia, suprantamai ir aiškiai buvo atlikta struktūrizuota projektavimo proceso ir pačios įgūdžių tobulinimo programos, procedūros, pagrindų ir metodikos dokumentacija.

Antra, mokymo programą ir didaktinę medžiagą įvertino du nepriklausomi ekspertai, kurie pateikė atsiliepimus apie projektavimo procesą ir jo rezultatus.

Trečia, trijų bandomųjų sesijų metu – po vieną sesiją Vokietijoje, Vengrijoje ir Nyderlanduose – mokymo ekspertai įvertino bendrą įgūdžių tobulinimo programos struktūrą.

Ketvirta, per šešias kontaktines sesijas – po dvi Vokietijoje, Vengrijoje ir Nyderlanduose – dėstant įgūdžių tobulinimo programos dalis, buvo surinkti atsiliepimai iš tiesioginės tikslinės grupės, t. y. profesinio orientavimo specialistų.

Galiausiai, „DIGIGEN“ konsorciumo pakartotinio vertinimo ciklai prisidėjo prie nuolatinės įgūdžių tobulinimo programos peržiūros ir tobulinimo. Ekspertų atsiliepimus, bandomosios ir kontaktinės sesijų rezultatus rasite ataskaitoje „Bandomojo projekto ir ekspertų apžvalgos“.

Ką dar būtų galima padaryti:

Reikia pabrėžti, kad įgyvendinančios organizacijos gali pačios atlikti kokybės įvertinimą. Šiuo tikslu „DIGIGEN“ svetainėje, ataskaitoje „Bandomojo projekto ir ekspertų apžvalgos“, pateikiamas įgyvendintos įgūdžių tobulinimo programos vertinimo šablonas.

LITERATŪROS ŠALTINIAI

- Banka, A.; Ertelt, B.J. (2005). Transnational Vocational Counselling: A Modular postgraduate education programme for vocational counsellors in the field of eurocounselling. Warszawa: Ministry of Economy and Labour, Labour Market Department.
- Cacault, M.P.; Hildebrand, C.; Laurant-Lucchetti, J. & Pellizzari, M. (2019). Distance Learning in Higher Education: Evidence from a Randomized Experiment. IZA-Institute of Labour Economics, Discussion Paper Series (IZA DP No. 12298). <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/196796/1/dp12298.pdf>, last checked on the 3rd April 2023.
- Cedefop – the European Centre for the Development of Vocational Training (2009). Professionalising career guidance: Practitioner competences and qualification routes in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- FIBAA – Foundation for International Business Administration Accreditation (2022). Accreditation/Certification: Certification. <https://www.fibaa.org/en/accreditation-certification/certification-of-continuing-education-courses/>, last checked on the 06th Dec 2022.
- Ertelt, B.-J. & Schulz, W.E. (1985). Microcounseling für Beraterische Hilfen bei beruflichen Entscheidungsproblemen. In: B.-J. Ertelt & W.E. Schulz (Eds.). Microcounseling (Ivey/Authier). 2. Edition, 169-199. Goch: Bratt.
- Ertelt, B.-J.; Schulz, W.E. & Frey, A. (2022). Counsellor Competencies – Developing Counselling Skills for Education, Career and Occupation. Cham/Switzerland: Springer.
- ESG – Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (2015). Brussels, Belgium. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf, last checked on the 30th March 2023.
- europa (2022). Europass: Description of the eight EDF levels. <https://europa.eu/europass/en/description-eight-efq-levels>, last checked on the 06th Dec 2022.
- Handke, J. & Schäfer, A.M. (2012). E-Learning, E-Teaching und E-Assessment in der Hochschullehre - Eine Anleitung. München: De Gruyter Oldenbourg.

- Healey, M. (2005). Linking research and teaching: exploring disciplinary spaces and the role of inquiry-based learning. In R. Barnett (Ed.). Reshaping the university: new relationships between research, scholarship and teaching. Berkshire, GBR: McGraw-Hill Education, pp. 67–78.
- Ivey, A.E. & Authier, J. (1978). Microcounseling. Springfield/USA: Thomas.
- Krathwohl, D.R. (2002). A revision of Bloom's taxonomy: An overview. Theory into practice, 41(4), 212-218.
- Kuhlmann, A., & Sauter, W. (2008). Innovative Lernsysteme: Kompetenzentwicklung mit blended learning und social Software. Wiesbaden: Springer.
- Miller, G.E. (1990). Assessment of clinical skills/competence/performance. Acad Med, 65 (9), 63-67.
- Ryan, R., & Deci, E. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. American Psychologist, 55, 68-78.

Finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti laikoma už juos atsakinga..

ANDRÁSSY
UNIVERSITÄT
BUDAPEST

„ERASMUS+“ programos „DIGIGEN“ projekto ref. Nr. 2021-1-DE02-KA220-VET-000025335

„DIGIGEN“ © 2024 „DIGIGEN“ konsorciumo sukurta medžiaga yra licencijuota pagal CC BY-NC-SA 4.0.
Norėdami peržiūrėti šios licencijos kopiją, apsilankykite <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>